

**Alert prawny
DZP**

**Istotne zmiany
w polskiej ustawie sankcyjnej**

Rząd nowelizuje polski reżim sankcyjny

Prezydent RP 6 lutego 2025 r. podpisał [ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu](#). Dodatkowo w ostatnim czasie poinformowano opinię publiczną o pracach Ministra Sprawiedliwości dot. „[uporządkowania” przepisów wprowadzonych w poprzednich kadencjach dotyczących sankcji](#). Zwiastuje to, że nie będzie to ostatnia z reform polskiego reżimu sankcyjnego w najbliższym czasie.

Nowelizacja polskiej ustawy sankcyjnej ma na celu **dostosowanie przepisów do prawa unijnego oraz rozszerzenie kompetencji polskich organów**. Szybki proces legislacyjny na poziomie rządowym, a następnie sejmowym, wynikał z pilnej potrzeby wprowadzenia zmian w krajowych rozwiązaniach związanych z sankcjami nałożonymi na Federację Rosyjską oraz Białoruś.

Jakie zmiany zostaną wprowadzone w ustawie sankcyjnej?

Nowe obowiązki dla przedsiębiorców i nowe kompetencje dla organów celnych przedstawiliśmy Państwu w naszym [poprzednim alertcie DZP](#). Obejmują one przede wszystkim:

Obowiązkowe deklaracje składane organom celnym ws. tranzytu

Nowym obowiązkiem będzie składanie pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczeń wskazujących, że towary przemieszczane są przez terytorium Federacji Rosyjskiej lub Białorusi **wyłącznie w procedurze tranzytu** i nie są przeznaczone do wykorzystania w tych krajach, a także, że nie są one przedmiotem sprzedaży lub dostawy na rzecz jakiegokolwiek osoby fizycznej lub prawnej, podmiotu lub organizacji w tych państwach. **Co kluczowe nowelizacja przewiduje także obowiązkowe oświadczenie zawierające dane użytkownika końcowego towarów**, co może stanowić istotne wyzwanie z punktu widzenia operacyjnego.

Rozszerzenie kryminalizacji naruszeń przepisów sankcyjnych

Wprowadzane zmiany mają na celu **objęcia sankcją karną wszystkich czynów** polegających na naruszeniu zakazów lub udziale w działaniach, których celem lub skutkiem jest omińnięcie określonych zakazów wynikających z sankcji.

Nowe uprawnienie dla organów skarbowych

- prawo naczelnika urzędu celno-skarbowego, w przypadku transakcji wysokiego ryzyka, do żądania przedłożenia oświadczenia producenta towaru, że producent podjął działania, które może udokumentować, w celu określenia, **czy towar będzie używany przez użytkowników końcowych w sposób zgodny z warunkami przewidzianymi w przepisach Unii Europejskiej**;

- możliwość **zajęcia towaru naruszającego przepisy sankcyjne** i wystąpienie o **orzeczenie jego przepadku** na rzecz Skarbu Państwa przez naczelnika urzędu celno-skarbowego;
- uprawnienie naczelnika urzędu celno-skarbowego do nakładania kar pieniężnych za **niezastosowanie się do środków ograniczających**, których naruszenie nie było objęte sankcjami – **do 20 000 000 PLN**.

Potwierdzenie odprawy celnej

Nowelizacja wprowadza obowiązek przedłożenia naczelnikowi urzędu celno-skarbowego **dokumentu potwierdzającego dokonanie odprawy celnej** towaru z państwa przeznaczenia, **w terminie 45 dni od dnia wyprowadzenia towaru poza obszar celny Unii Europejskiej**. Nieprzedstawienie tego dokumentu zagrożone będzie karą pieniężną **do 500 000 PLN**.

Koordinacja między organami władzy publicznej

Naczelnicy urzędów celno-skarbowych będą udostępniać odpowiednio Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej oraz Komisji Nadzoru Finansowego informacje i dokumenty o nałożeniu kary pieniężnej. Generalny Inspektor Informacji Finansowej będzie sprawować **kontrolę działalności** Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie nakładania kar pieniężnych.

Ile mam czasu na dostosowanie się do nowej ustawy sankcyjnej?

Ustawa została opublikowana 11 lutego, w związku z czym, zgodnie z *vacatio legis*, **wchodzi w życie 26 lutego**.

Wymaga to weryfikacji procedur tranzytowych w spółce (uwzględniając należyta staranność w zakresie kontroli odbiorców) oraz sprawdzenia, czy eksportowane towary nie zostały objęte sankcjami karnymi.

Jakie działania może podjąć moja organizacja?

Niewykonanie lub nieprawidłowe wykonywanie nowych obowiązków może wiązać się z odpowiedzialnością karną osób zarządzających organizacją, a także z administracyjnymi karami pieniężnymi nakładanymi bezpośrednio na spółkę. Aby zachować zgodność z nowymi regulacjami, rekomendujemy:

- **wzmocnioną weryfikację zarówno odbiorców końcowych, jak i trasy tranzytu**, jako, że odpowiedzialność karna po nowelizacji będzie wiązać się nie tylko z jakimkolwiek naruszeniem przepisów sankcyjnych, ale także z nieprawidłowym tranzytem przez Rosję i Białoruś, a także w sytuacji, gdy nie dochowano należytej staranności w zakresie eksportu do państw trzecich, co do których istnieje ryzyko obchodzenia sankcji;
- **wprowadzenie odpowiednich procedur w organizacji, które minimalizować będą ryzyka sankcyjne**. Chodzi tutaj przede wszystkim o podział ról i obowiązków w danej spółce, która po pierwsze zapewni weryfikację kontrahentów i przedmiotów transakcji pod kątem zakazów sankcyjnych, ocenę ryzyka w odniesieniu do danej transakcji, a także stosowanie dokumentacji, która pozwoli na udowodnienie należytej staranności w realizacji obowiązków;
- **upewnienie się, że oświadczenia składane organom celnym nie wiążą się z ryzykiem prawnokarnym**. Obecna praktyka służb celnych, w wymaganiu oświadczeń o przeznaczeniu towaru, zyska nie tylko podstawę prawną, ale i sankcję karną, co wiąże się z ryzykiem nie tylko dla pośredników, ale i producentów eksportowanych towarów;
- **przegląd umów z partnerami biznesowymi pod kątem zawarcia w nich klauzul świadczących o należytej staranności**. Pozwoli to na dostosowanie się do wymogów KE, która wymaga tego rodzaju należytej staranności w zakresie zapewnienia, że eksportowane lub importowane towary nie naruszają przepisów sankcyjnych;
- **przygotowanie się na wzmożone i dokładniejsze kontrole służb celnych i Krajowej Administracji Skarbowej**. Zgodnie z uzasadnieniem projektu, przedsiębiorcy muszą być gotowi na fakt, iż organy celne mogą przeprowadzać bardziej rygorystyczne kontrole, a także mogą żądać przekonujących dowodów na to, że dane towary nie są przywożone z Federacji Rosyjskiej i Białorusi ani wywożone do Rosji i Białorusi przez państwa trzecie.

Zapraszamy do kontaktu

Zapewniamy pomoc w zaprojektowaniu i całościowym wdrożeniu rozwiązań zgodnych z nową ustawą, w szczególności przygotowaniu dokumentacji wymaganej ustawą oraz przeglądzie i dostosowaniu umów. Przeprowadzamy także kompleksową weryfikację każdego kontrahenta – zarówno pośrednika, jak i odbiorcę końcowego – pod kątem europejskich, jak i polskich list sankcyjnych.

Każde rozwiązanie dostosowane jest do Państwa potrzeb i oczekiwań.

Kto będzie moim doradcą?

Anna Hlebicka-Józefowicz

Partner | Szef Praktyki Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: anna.hlebicka-jozefowicz@dzp.pl

M: +48 571 207 060

Reprezentuje interesy przedsiębiorców w procesie legislacyjnym, ocenia wpływ nowych regulacji na biznes i pomaga klientom formułować propozycje zmian w prawie. Doradza w zakresie mapowania ryzyka regulacyjnego, w tym korupcyjnego, a także przy tworzeniu systemów i procedur compliance, systemów whistleblowingowych oraz w obszarze ESG.

Beata Cieszyńska

Partner | Zespół ds. Obronności i Przemysłu Kosmicznego

E: beata.cieszynska@dzp.pl

M: +48 664 045 199

Specjalizuje się w projektach z zakresu obronności i bezpieczeństwa. Doradza w procesie negocjowania i przygotowywania umów związanych z takimi projektami oraz w zakresie aspektów regulacyjnych specyficznych dla przemysłu obronnego (przepisy koncesyjne, przepisy dotyczące handlu produktami podwójnego zastosowania i reżimu sankcji, a także przepisy dotyczące ochrony informacji niejawnych).

Wiktoria Kuczkowska

Associate | Praktyka Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: wiktoria.kuczkowska@dzp.pl

M: +48 516 295 456

Zajmuje się bieżącym doradztwem prawnym w zakresie compliance. Uczestniczy w projektach polegających na wdrażaniu systemów zarządzania zgodnością w firmach polskich oraz międzynarodowych, w szczególności w oparciu o normę ISO 37001. Doradza w zakresie sankcji międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem środków ograniczających, wynikających z prawa Unii Europejskiej. Przeprowadza analizy ryzyka ekspozycji sankcyjnej oraz przygotowuje narzędzia compliance zmniejszające ryzyko wynikające z przepisów sankcyjnych.

Gniewomir Wycichowski-Kuchta

Associate | Praktyka Doradztwa Regulacyjnego, Legislacji i Compliance

E: gniewomir.wycichowski-kuchta@dzp.pl

M: +48 516 294 873

Zajmuje się bieżącym wsparciem klientów w obszarze compliance, przeciwdziałania korupcji, odpowiedzialności podmiotów zbiorowych oraz minimalizowania ryzyk prawnokarnych. Kompleksowo doradza w zakresie sankcji międzynarodowych ze szczególnym uwzględnieniem środków ograniczających wynikających z prawa UE. Jest legislatorem, posiada doświadczenie w pracy w administracji rządowej. Jest jednym z autorów polskiej ustawy sankcyjnej. Współtworzył także społeczny projekt ustawy o ochronie sygnalistów, poparty przez ponad 20 NGOs, który w części został uwzględniony w finalnej wersji ustawy o ochronie sygnalistów.